

L'Empordà, terra de meravelles - Antoni Puigverd

Les èpoques nadalenques són propícies a la retrobada familiar, a l'àpat abundós i al llibre de regal. Es tracta d'un tipus determinat d'oferta editorial, de tapa dura, pàgina ampla i paper cuixé, que facilita la reproducció de fotografies i que assoleix un preu suficientment elevat per convertir-se en un regal elegant, un pont entre l'ansia de luxe i de coneixement. Són llibres que els decoradors col·loquen estratègicament a la taula del living, i que no falten mai als reportatges fotogràfics de les revistes d'interiors. Alguns dels propietaris d'aquests llibres es limiten a utilitzar-los com a adorn distintiu i a fullejar-los d'esma quan la tempesta produeix interferències al televisor. De vegades procedeixen santament, ja que els textos que hi figuren sovint són una mera excusa per il·lustrar-los amb fotografies magnífiques. En el cas de *L'Empordà. Llibre de meravelles*, les fotografies magnífiques hi són, certament, però no resten protagonisme a un text que no necessita altre complement que un lector disposat a transitar per una geografia que va més enllà del tòpic de postal.

Ja coneixem les característiques dels articles periodístics d'Antoni Puigverd: l'experiència personal com a font de coneixement, el punt de vista intransferible, la sintaxi sensual, l'adjectivació precisa i sorprenent, la fecunditat de la metàfora, la sinestèsia i l'oxímoron. A *L'Empordà. Llibre de meravelles*, l'escriptor i poeta utilitza aquests mateixos recursos per dibuixar un espai fascinant però perfectible, per comentar -negant i enriquint, dialècticament- un mite que no sempre coincideix amb el que ell coneix de primera mà.

Nascut a la Bisbal, Antoni Puigverd va passar part de la infància a Barcelona i actualment viu a Girona ciutat, des d'on efectua freqüents desplaçaments a l'Empordà. L'oscil·lació entre la familiaritat i l'estranyesa, l'equidistància entre el que ell anomena «patriotisme empordanès» i els ulls del nouvingut, fan possible una mirada d'una lucidesa extrema, que, sense caure en la dolçor embafadora, evita la mordacitat que es detecta en alguns dels seus articles.

Com a bon empordanès, Puigverd toca de peus a terra i parteix de fets palpables: el seu discurs es desplega per inducció -del particular al general- i per analogia -del particular al particular-. Quan escriu sobre la seva àvia Remei, sobre la casa de Foixà on va escriure el llibre, sobre l'empordanès que ha recorregut milers de quilòmetres per anar a Disneyland però no ha visitat mai el poblat ibèric d'Ullastret, Puigverd se situa clarament en l'àmbit de la literatura, per oposició al de la filosofia (diguem-ho clar: de la filosofada) amb què alguns especialistes encaren el fenomen empordanès. L'escriptor descriu un home i, en ell, retrata tots els homes. El filòsof descriu una abstracció i, en ella, es retrata ell mateix. L'objecte del llibre no és el mite literari de l'Empordà, sinó un espai físic real: l'únic literari és el tractament. Des d'aquest punt de vista, la trobada entre l'autor i el tema només es pot qualificar de felicitat.

El mètode literari és selectiu. Puigverd no esmenta tots els pobles de l'Empordà, tots els autors que han contribuït a engruixir el mite, sinó que prefereix seleccionar un personatge, una

anècdota significativa -o que coneix millor, o que li fa gràcia, o que és poc coneguda-. Molts dels temes que ha triat apareixen per primera vegada en un llibre sobre l'Empordà: la mirada crítica sobre la «rusticitat redissenyada» pels habitants de segona residència, la pintoresca successió d'alcaldes, governs municipals i canvis de jaqueta a l'Ajuntament de Figueres o «l'exemplar quintaessenciat del monologador d'exuberància amazònica». El mecanisme de la inducció permet que l'obsessió filològica d'un determinat alcalde o el franciscanisme exacerbant d'un capellà funcionin com a símptoma (tot i que Puigverd no utilitza mai aquest vocabulari mèdic) en el deliciós capítol *Tocats per la tramuntana*.

El recorregut que proposa el llibre admet també una lectura en clau simbòlica: el narrador parteix de la casa de Foixà, austera i silenciosa, on passeja el gos i conversa amb el veí, i al cap de dues-centes pàgines arriba al *dirty realism* de l'Empúriabrava, on un determinat xaronisme -ben empordanès, d'altra banda- adopta la forma de casament kitsch entre la sirena i el pastor. Entremig, una passejada rica i sentimental -d'un sentimentalisme honest i controlat- per un paisatge que configura un dels mites literaris, històrics i vacacionals pitjor coneguts de la Catalunya contemporània.